

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การกระจายอำนาจในการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของการปกครองานระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่น กระทำได้ในหลาย ๆ รูปแบบ เช่น การลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรืออาจมีส่วนร่วมเฉพาะการใช้สิทธิเลือกตั้งตัวแทนของตนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ การที่ประชาชนในท้องถิ่น ตัดสินใจในการเลือกตัวแทนของตน โดยการเลือกตั้งเป็นกลไกหนึ่งซึ่งแสดงออกถึงเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องและสนับสนุนให้มีการปฏิบัติ จัดทำ หรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง และการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน (ศรีเพ็ญ ช่วงไชสงค์, 2540: 1) และเป็นเสมือนตะแกรงสำหรับการถนอมกรองเลือกสรรบุคลากรในท้องถิ่น ที่มีความรู้ความสามารถ มีอุดมการณ์ ได้มีโอกาสเป็นนักการเมืองชั้นนำ ระดับชาติในอนาคต ซึ่งตัวแทนประชาชนในท้องถิ่น ก็จะต้องมีคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ต้องการด้วย โดยจะต้องเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ ประกอบด้วยสภาท้องถิ่นกับผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชนในท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยจึงได้ปรับปรุงรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีเพียง 4 รูปแบบคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และการปกครองรูปแบบพิเศษ (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2541 : 141) จังหวัดมหาสารคาม เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียง 3 รูปแบบ โดยแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบไปด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 10 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 131 แห่ง

องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2540 ดังนั้นทัศนคติของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในจังหวัดมหาสารคามจึงถือได้ว่าเป็นทัศนคติของประชาชนที่อาศัยในเขตชุมชนเมืองและชนบทที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นของตน เนื่องจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนจังหวัด แทนประชาชนที่

ในทัศนะของประชาชน ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อเสนอแนะในการปฏิบัติหน้าที่ และ
 พหุติกรรมที่เหมาะสมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงคุณลักษณะที่เป็นที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
 มหาสารคาม ในทัศนะของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอวาปีปทุม
 ใน 4 ด้านคือ

- 1.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านลักษณะส่วนตัว
- 1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ความสามารถ
- 1.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรม
- 1.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความเป็นผู้นำ

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนชายและประชาชนหญิงที่มีต่อคุณลักษณะที่
 พึงประสงค์ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะส่วนตัว ด้านความรู้ความสามารถด้านคุณธรรมจริยธรรม
 และด้านความเป็นผู้นำ

สมมติฐานการวิจัย

ความคิดเห็นของประชาชนชายและประชาชนหญิงที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในแต่ละ
 ด้าน คือ ด้านลักษณะส่วนตัว ด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านความ
 เป็นผู้นำ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลพื้นฐาน สำหรับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการปรับปรุง แก้ไข
 และพัฒนาคุณลักษณะของตนเอง ให้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ดี มีคุณลักษณะ
 ตามที่สังคม และชุมชนคาดหวัง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารท้องถิ่น และเป็นแบบอย่างที่ดี
 ต่อประชาชนและชุมชนต่อไป

2. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้บริหารราชการ และ
 ผู้เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาคุณภาพของสมาชิกสภา

องค์การบริหารส่วนจังหวัดให้มีคุณภาพเป็นไปตามความต้องการของชุมชนและสังคม เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตของการวิจัย

1. พื้นที่ใช้ทำการวิจัย คือ เขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคามจำนวน 30,241 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 เดือน มกราคม พ.ศ. 2550)

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มประชากร โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม(Stratified Cluster Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 400 คน

3. ระยะเวลาการวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะตั้งแต่ เดือน เมษายน พ.ศ. 2550 ถึงเดือน กันยายน พ.ศ. 2550

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ดีของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคามและเป็นลักษณะที่ควรมีหรือเป็นที่ต้องการของสังคมตามทัศนะของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอวาปีปทุมจังหวัดมหาสารคาม คุณลักษณะดังกล่าวประกอบด้วย

1.1 คุณลักษณะด้านลักษณะส่วนตัว หมายถึง คุณสมบัติส่วนตัว ได้แก่ ภูมิหลัง ซึ่งแยกได้เป็นอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทางการเมือง และพฤติกรรมส่วนตัวที่มีต่อครอบครัวและสังคม

1.2 คุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถ หมายถึง ความเชี่ยวชาญ และความสามารถในการปฏิบัติงานทั้งในอดีตและปัจจุบัน ตลอดจนความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

1.3 คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในทางที่ดี ทั้งทางร่างกาย วาจา และจิตใจ ปฏิบัติอยู่ในกรอบศีลธรรม และยึดมั่นในศาสนา มีจิตใจยึดมั่นในความถูกต้อง และยุติธรรมทั้งในหลักกฎหมายและหลักศาสนา

- 1.4 คุณลักษณะด้านภาวะความเป็นผู้นำ หมายถึง การแสดงพฤติกรรมที่มีอิทธิพลในทางสร้างสรรค์ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการให้ความร่วมมือ ให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน สามารถทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการได้
2. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หมายถึง บุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งให้ทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น
3. ทักษะ หมายถึงความคิดเห็น ของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
4. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง บุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งให้ทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
5. เขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม หมายถึง เขตเลือกตั้งที่แบ่งตามกฎหมายประกอบการศึกษา พ.ศ. 2548 ตามประกาศ กคต. ว่าด้วยการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. 2548 ซึ่งเขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ประกอบไปด้วย ตำบลหนองแสง ตำบลหนองหุ้ม ตำบลโคกสีทองกลาง และเขตเทศบาลตำบลหนองแสง